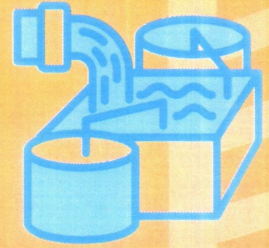

แนวทางการรายงานข้อมูล การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดย กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ความเป็นมา

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งนโยบายขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาน้ำเสียโดยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้การจัดการน้ำเสียชุมชนเป็นภารกิจสำคัญตามนโยบายรัฐบาล โดยมีเป้าหมายบำบัดน้ำเสียจากชุมชนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งชุมชนก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่ต้นทาง อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังคงขาดความต่อเนื่อง
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้แจ้งแนวทางการดำเนินการระยะแรก เวลา 180 วัน (วันที่ 1 มกราคม 2566 - 30 มิถุนายน 2566) แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันได้สิ้นสุดการดำเนินการระยะแรกแล้ว

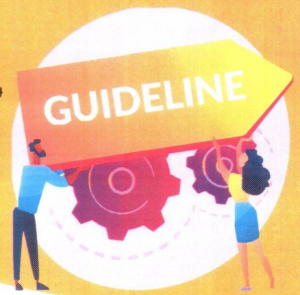
ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการจัดการน้ำเสียชุมชนซึ่งเป็นภารกิจสำคัญตามนโยบายรัฐบาลเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 20 วรรค (3) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงจัดทำแนวทางนโยบายขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาน้ำเสียโดยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะที่สอง ขึ้น

แนวทางการดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมัน

บำบัดน้ำเสียในอาคาร

ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษ

1. การกำจัดน้ำมันและไขมันโดยใช้บ่อดักไขมัน

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้ง ช่วยรักษาสภาพน้ำในขั้นต้น ก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือท่อระบายน้ำทิ้ง การจัดการน้ำมันและไขมันโดยใช้บ่อดักไขมันเป็นวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียที่ปนเปื้อนน้ำมันและไขมัน

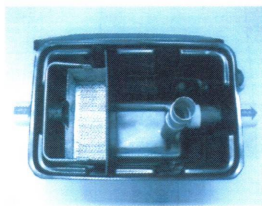
2. หลักการทำงานของบ่อดักไขมัน

- 1) น้ำเสียจะผ่านเข้ามาที่ตะแกรงดักเศษอาหาร ซึ่งทำหน้าที่แยก เศษอาหารที่ปะปนมากับน้ำเสีย
- 2) น้ำเสียจากขั้นตอนแรกจะไหลผ่านมายังส่วนดักไขมัน โดยไขมัน ที่แยกตัวออกจากน้ำเสียจะลอยขึ้นเป็นชั้นเหนือน้ำ
- 3) น้ำเสียที่อยู่ใต้ชั้นไขมันจะไหลเข้าสู่ถังบำบัด ขึ้นต่อไป ก่อนปล่อยออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ

3. บ่อดักไขมันที่นิยมใช้สำหรับชุมชน

1) บ่อดักไขมันสำเร็จรูป

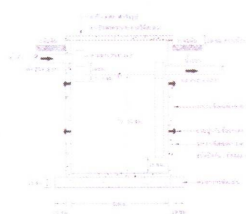
- บ่อดักไขมันสำเร็จรูปทำจากไฟเบอร์กลาส มีน้ำหนักเบา สะดวกในการเคลื่อนย้ายและติดตั้ง ประกอบด้วยตะแกรงดักเศษอาหารและส่วนแยกไขมัน
- บ่อดักไขมันสำเร็จรูปเหมาะสมกับบ้านเรือน และร้านอาหารทั่วไป เพราะสะดวกในการติดตั้ง แต่ต้องคำนึงถึงปริมาณของบ่อดักไขมัน และระยะเวลาเก็บกักที่เหมาะสม

2) บ่อดักไขมันอย่างง่าย

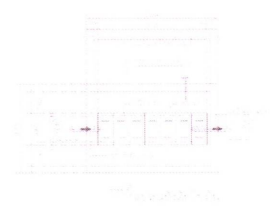
- บ่อดักไขมันอย่างง่ายเป็นบ่อดักไขมันแบบภูมิปัญญาชาวบ้านที่สามารถประดิษฐ์ใช้ได้ในครัวเรือน โดยใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น

3) บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์

- สร้างได้โดยใช้วงขอบซีเมนต์ซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 0.8 - 1.2 เมตร นำมาวางซ้อนกันเป็นตัวบ่อจนมีปริมาตรตามที่ต้องการ หากต้องการปริมาตรมากๆ ก็สามารถทำได้โดยการเพิ่มขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้
- บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์เหมาะสมกับบ้านเรือน และร้านอาหารทั่วไป โดยพิจารณาจากปริมาณน้ำเสียซึ่งมีปริมาณ

4) บ่อดักไขมันแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก

- รูปแบบของบ่อดักไขมันแบบคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นแบบที่ต้องทำการสร้างในพื้นที่โดยใช้แบบหล่อคอนกรีต บ่อแบบนี้จะมีขนาดค่อนข้างใหญ่ เหมาะกับแหล่งกำเนิดที่มีปริมาณน้ำเสียมาก เช่น สถานที่จำหน่ายอาหารขนาดใหญ่ โรงพยาบาล โรงอาหารสำหรับสถาบัน ขนาดใหญ่ ร้านอาหารในโรงแรม และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

การรายงานข้อมูลการติดตั้งบ่อดักไขมัน

ตามนโยบายขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาน้ำเสียโดยการติดตั้ง

บ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะที่ 2

นิยามศัพท์

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก** หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็ก อายุ 2- 5 ปี สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการประกอบอาหาร ชักล้าง หรือการล้างภาชนะในพื้นที่
- ร้านอาหาร** หมายถึง สถานที่จำหน่ายหรือมีการประกอบอาหาร ทั้งที่จัดให้มีการรับประทานในร้านและนำกลับไปรับประทานที่อื่น ที่มีโต๊ะเก้าอี้ แพงลอย อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเมืองพัทยาและเทศบาล
- ตลาด** หมายถึง สถานที่ที่มีโครงสร้าง จัดเป็นอาคาร ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่พักผ่อนเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภท สัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียง่าย อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเมืองพัทยาและเทศบาล
- โรงแรม** หมายถึง สถานที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทาง ธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมี “ค่าตอบแทน” โดยมีการประกอบอาหาร การชักล้าง หรือการล้างภาชนะในพื้นที่ อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเมืองพัทยาและเทศบาล
- อยู่ระหว่างการดำเนินการ (ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ)** หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีหนังสือแจ้งลงราชกิจจานุเบกษาแล้ว
- ดำเนินการแล้ว (ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ)** หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศลงราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้แล้ว

สำหรับ อปท.

1. ให้ อปท. ทุกแห่ง สำรวจข้อมูลการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร และกรอกข้อมูลตามแบบ **บด. 1**

2. ให้ อปท. ทุกแห่ง รายงานกรณีที่กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเหตุผลความจำเป็นที่ไม่สามารถดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันในพื้นที่ได้ เช่น ไม่มีมีการประกอบอาหาร ไม่มีการล้างภาชนะภายในพื้นที่ เป็นต้น และกรอกข้อมูลตามแบบ **บด. 2** โดยให้นายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ลงนามรับรองด้วย

ทั้งนี้ ขอให้ อปท. จัดส่งข้อมูลเป็นไฟล์ Excel และ PDF ให้แก่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เพื่อให้จังหวัดรวบรวมสรุปข้อมูลเป็นภาพรวม

สำหรับจังหวัด

1. รายงานผลการดำเนินการนโยบายขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา น้ำเสียโดยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคารของ อปท. ระยะที่ 2 **ภายในวันที่ 30** ของทุกเดือน ผ่านแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (Google Forms) โดยสามารถตรวจสอบผลการบันทึกข้อมูลของจังหวัดได้ ภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

2. รวบรวมข้อมูลสำหรับการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร (แบบ บด. 1) และกรอกข้อมูลในแบบ **บด. 4**

3. รวบรวมข้อมูลรายงานของ อปท. (แบบ บด. 2) ที่มีนายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ลงนามรับรอง และกรอกข้อมูลในแบบ **บด. 5** กรณี อปท. ต้องการรายงานกรณีที่กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. มีเหตุผลความจำเป็นที่ไม่สามารถดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันในพื้นที่ได้ เช่น ไม่มีการประกอบอาหาร ไม่มีการล้างภาชนะภายในพื้นที่ เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้จังหวัดจัดส่งแบบ **บด. 4** และ **บด. 5** และให้ สก. เป็นไฟล์ Excel และ PDF ผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ nsdivision.dla@gmail.com ระบุหัวข้อ “ข้อมูลสำรวจกลุ่มเป้าหมายฯ ในการติดตั้งบ่อดักไขมัน ของจังหวัด.....” **ภายในวันที่ 11 กันยายน 2566**

จัดทำโดย
กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ
กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ติดต่อ
โทร. 02-241-9000 ต่อ 2113
อีเมล nsdivision.dla@gmail.com